

www.ULLBERG.net

HTML-skola

- en introduktion till hemsideskapande -

Innehåll

Introduktion	2	Länkar	14
Vad är HTML?	2	Till andra websidor	14
HTML-dokumentet	3	Till e-postadresser	14
Bakgrund & teckensnittsfärg	4	Interna länkar	14
Bakgrundsfärg	4	Till samma eller nytt fönster	15
Bakgrundsbild	4	Listor	15
Teckensnittsfärg er	4	Punktlista	15
Rubriker & fonter	5	Numrerade listor	15
Font	5	Andra användbara taggar	16
Fet-, Kursiv & understruken text	5	Horisontell linje, <HR>	16
Rubriker (Headings)	5	Hårt mellanslag, 	16
Infoga bilder	7	Stycke citat, <BLOCKQUOTE>	16
Infoga bild	7	Förformaterad text, <PRE>	16
Andra bildattribut	7	Teleprinter text, <TT>	16
Bildens justering	7	Upphöjd- <SUP> & nersänkt text <SUB>	16
Olika bildtyper	8	Kommentarer <!-- -->	16
JPEG-bilder	8	Specialtecken	17
GIF-bilder	8	Meta-taggar	18
Justering, rad- & styckebrytning	9	Frames	19
Radbyte	9	Introduktion	19
Styckebrytning	9	Enkel delning	19
Centrering & högerjustering	9	Dela på flera håll	20
Tabeller & layout	10	Andra attribut	21
TABLE, TR, TD & TH	10	Länka mellan fönstren	21
Border, cellspacing & cellpadding	10	Tips & tricks	22
Bredd & höjd	10	Lägga ut hemsidan på Internet	23
Justering & bakgrundsfärg	11	Innan uppkoppling	23
Rad- & kolumnspann	12	Koppla upp sig med WS_FTP	24-25
Tips för tabeller	13		

OBS! Ni får ursäkta den tvivelaktiga kvalitén på detta dokument.
Vissa teckensnittskombinationer visas inte på rätt sätt, utan de blir ihoptryckta. Hoppas det går att läsa ändå!
Den inbyggda PDF-konverteraren i Pagemaker 6.5 är inte den bästa.
...eller också har jag väl missat något.

Introduktion

För att förstå hur en hemsida blir till så måste man lära sig en del grundläggande begrepp och regler. Utvecklingen går mycket snabbt inom det här området. Det kommer nya standardiseringar alltför ofta för att det skall gå att hänga med i det senaste.

Men det senaste är inte alltid det bästa. Programvarutillverkarna hänger inte riktigt med i utvecklingen och webläsarna klarar inte alltid av att visa de senaste HTML-koderna. Detta bör man tänka på när man gör sin egna hemsida! Det är alltid bättre att göra sin hemsida så enkel som möjligt i kodningen. Därmed kan fler ute på nätet se din hemsida så som du hade tänkt dig att den skulle se ut.

Den HTML som kommer att beskrivas i denna kurs fungerar på de flesta moderna webläsare som finns på marknaden. Exempelvis Internet Explorer eller Netscape Navigator. Alla de vanligaste koderna och tricks som behövs för att skapa en hemsida som ser ut som man vill ha den kommer att förklaras. Eventuella avvikelser kommer att beskrivas i texten.

Kursen går inte in på Java-script, CGI-script, DHTML eller andra script- och programmeringsspråk och kodningssätt som kan förekomma på WWW. Dessa är mycket plattformsberoende och bör testas i alla miljöer innan publicering.

Det finns ett stort antal hjälpprogram på marknaden för att underlätta själva kodningen. Dessa gör att man inte behöver tänka så mycket på alla inställningar eller värden. I de nya versionerna av Internet Explorer och Netscape Communicator följer det med enkla webdesignverktyg, som dock inte alltid är varken logiska eller tillräckliga. Bland de kommersiella programmen är Microsoft Frontpage det vanligast förekommande. På sharewaresidan finns det en uppsjö av program. HotDog Professional är i mitt tycke det mest användbara. Det kräver dock en viss förkunskap av HTML, då det inte är ett visuellt utvecklingsverktyg.

Vad är HTML?

I modemens barndom, när de sniglade sig fram i några kilobit per sekund, fanns det inte en möjlighet att lägga ut formaterade brev eller tidskrifter på Internet. Det tog helt enkelt för lång tid för mottagaren att ladda ner och läsa sådana. Än idag räcker inte kapaciteten riktigt till för denna uppgift. Därför hittade man på ett kodspråk för formateringen som tolkades av mottagarens programvara. HTML, HyperText Markup Language.

Du kan skriva in din HTML-kod och text i vilken ordbehandlare som helst. Självt använder jag ofta Wordpad eller Notepad för att skriva in eller redigera min kod. Det räcker att man väljer att spara dokumentet som ett textdokument och sedan skriva in filändelsen .htm eller .html. Ett HTML-dokument är alltså egentligen ingenting annat än ett textdokument med en annan filändelse. Du kan alltså i princip ta vilket textdokument som helst och ändra det till .htm och du har ett hemsidedokument. Det går till och med att öppna ett textdokument i en webläsare utan att ändra filändelsen för det mesta. Då ser det dock inte så roligt ut. Vit bakgrund och svart liten tråkig text.

För att styra formatering och placering av text och bilder i sitt dokument använder man sig av koder eller taggar som man brukar säga. Dessa börjar alltid med ett < och slutar med ett >. Vissa taggar är öppna taggar, andra är slutna, eller innehållstaggar (containers). Om det är en sluten tagg så måste den också ha en sluttag. Den börjar med </ och slutar med >.

HTML-dokumentet

Det finns några standardtaggar som man alltid bör (läs: skall) ha med för att sidan skall fungera på alla webbläsare:

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE> </TITLE>
</HEAD>
<BODY>

</BODY>
</HTML>
```

OBS! Dessa taggar skall alltid stå i denna ordning för att det skall fungera på rätt sätt.

- HTML** Skall alltid stå först och sist i dokumentet för att förklara att det är ett HTML-dokument.
- HEAD** Innehåller sådant som inte skall synas i webbläsarfönstret men som man ändå vill eller måste ha med. Till exempel information till sökmotorerna eller titel på sidan (se nedan).
- TITLE** Det du skriver mellan dessa taggar kommer att stå högst uppe i webbläsarfönstrets namnlist. Alltså titeln på sidan.
- BODY** Innehåller allt som syns på sidan. Det är här man skriver allting man vill ha med.

Alla taggar som beskrivs i resten av kursen skall skrivas mellan BODY-taggar om inte annat anges.

OBS!

- * HTML-koderna behöver inte skrivas med versaler, men det gör det hela lite mer lättöläst och lättredigerat. Man får också bättre översikt om man lägger in tomrader mellan de olika elementen i dokumentet.
- * Taggar har för det mesta olika attribut (egenskaper) som man kan skriva in för att påverka utförandet eller utseendet på det berörda objektet. Attributen innehåller ofta ett värde eller en sökväg. Dessa skrivs efter ett "lika-med"-tecken. Exempelvis `gek ... B O R D E R = " 2 " >` en ram av storleken 2 punkter runt t.ex. en infogad bild.
- * Värdena är ofta en storlek i punkter eller procent, en färg uttryckt i siffror eller färgnamn eller ibland bara ett indextal för att skilja på olika storlekar på t.ex. teckensnitt. Ibland skall dessa värden vara inom citationstecken och ibland behöver de inte vara det. För att vara säker på att det fungerar bör man vänja sig vid att alltid skriva med citation.

Bakgrund & teckensnittsfärg

Bakgrundsfärg

Som ni kanske vet så kan man ha olika bakgrundsfärger på sina hemsidor. Standardfärgen i de flesta webbläsare är grå, och det är ju inte så snyggt. Bakgrundsfärgen ändrar man i BODY-taggen på ett av dessa sett:

```
<BODY BGCOLOR="black" > eller  
<BODY BGCOLOR="#000000" >
```

BODY-taggen har alltså ett attribut som heter BGCOLOR, med ett värde som motsvarar en färg. Alla dessa värden betyder samma sak. Nämligen att bakgrunden blir svart. Logiskt eller hur?

Det första exemplet använder en av de standardfärger som finns i HTML (alla de vanligaste färgerna fungerar). I det andra används hexadecimala (16 bas) tal för att beskriva färgen. Man kan använda tal från 00 till FF i vart och ett av de tre grundfärgerna röd, grön och blå som skärmbilden är uppbyggd av. Vanligt är att man använder den hexadecimala varianten, för maximal variationsmöjlighet. Vill man ha en blå bakgrund skriver man således:

```
<BODY BGCOLOR="blue" > eller  
<BODY BGCOLOR="#0000FF" >
```

Bakgrundsbild

Bakgrundsbilder kan vara roligt att ha för att liva upp sidan lite. Har man en liten bild så kommer den att upprepas flera gånger på sidan för att fylla ut hela dokumentet. Utfyllnaden börjar i det övre vänstra hörnet. För att lägga in en bakgrundsbild skriver man detta i BODY-taggen:

```
<BODY BACKGROUND="bildnamn.gif" >
```

För mer information om bilder & fotografier på WWW läs bildavsnittet.

Teckensnittsfärger

Standardfärg på teckensnittet i webbläsarna brukar vara svart. Om man nu har ändrat bakgrunden till svart den också så kommer inte texten att synas. Alltså måste den ändras till en ljusare färg. Det gör man exempelvis så här:

```
<BODY TEXT="#22AAFF" LINK="#33FFFF" ALINK="#FF0000" VLINK="#22AAFF" >
```

Detta ger en ljusblå text (TEXT) med mintgröna länkar (LINK) som blir röda precis när man trycker på dem (ALINK) och samma ljusblåa färg som texten efter man har besök dem (VLINK).

Tips! Skriv dit en bakgrundsfärg som liknar den på din bakgrundsbild. På så sett vet du att även de som inte kan se bakgrundsbilder i sin webbläsare kan se din text. Bakgrundsfärgen syns även innan bakgrundsbilden och resten av dokumentet är laddat.

Tips! Om du använder långa tunna bakgrundsbilder på din sida, se då till att de är minst 1024 punkter breda eller helst 1280. Det kommer att se rätt konstigt ut hos de personer som har hög upplösning på sin skärm om en oregelbunden bild upprepas flera gånger. Se också till att hålla filstorleken nere på bakgrundsbilden.

Nu bör BODY-taggen alltså se ut ungefär så här:

```
<BODY BGCOLOR="#000000" BACKGROUND="bildnamn.gif" TEXT="#22AAFF"  
LINK="#33FFFF" ALINK="#FF0000" VLINK="#22AAFF" >
```

Rubriker & fonter

Normal text behöver man inte sätta några taggar omkring. Den har alltid sin standardstorlek. Vill man öka eller minska den storleken så finns det några sätt att göra det på.

Font

I fonttaggen kan man styra hur stort teckensnittet skall vara, vilken färg det skall ha och i viss mån vilket teckensnitt det skall vara. Glöm inte sluttaggen!

Standardinställningen är för det mesta storlek 3 på en skala mellan 1 och 7, svart och Times New Roman. Om inte användaren har ställt in något annat i sin webbläsare.

Vill man ändra på detta kan man t.ex. skriva så här:

```
<FONT SIZE="1" FACE="Arial, Geneva" COLOR="#00FF00">Denna text är grön</FONT>
```

SIZE="1" Detta ger den allra minsta storleken på teckensnittet. Kan vara mellan 1 och 7. Kan även skrivas relativt, t.ex. SIZE="+2" eller SIZE="-3", för att tillfälligt öka eller minska teckensnittet.

FACE="" Här kan man skriva in önskat teckensnitt. Teckensnittet måste dock finnas i den dator där dokumentet läses annars väljs standardteckensnittet istället. Här har jag valt en vanlig rubrikfont från PC-världen och en liknande från Mac-världen.

COLOR="" Fungerar på samma sätt som bakgrundsfärgen.

Man behöver inte använda alla samtidigt om man inte vill. Man tar det man behöver. Taggar kan även omsluta varandra, men tänk då på att få rätt antal start och sluttaggar

Exempelvis:

```
<FONT FACE="Comic Sans MS, Courier"><FONT SIZE="+2">S</FONT>törre bokstav i början av meningen.</FONT>
```

Fet-, Kursiv & understruken text

För att en text skall bli fet (bold) skriver man:

```
<B>fet text</B> eller  
<STRONG>fet text</STRONG>
```

Vill man att texten skall bli kursiv (italics) skriver man:

```
<I>kursiv text</I> eller  
<EM>kursiv text</EM>
```

Om man vill ha understruken text:

```
<U>understruken text</U>
```

Det går även att kombinera koderna på olika sätt:

```
<FONT COLOR="AAFFFF"><B><I><FONT SIZE="+2">M</FONT>ycket kod nu!</I></B></FONT>
```

Rubriker (Headings)

För att kodningen skall gå lite fortare så finns det några färdiga rubrikformat att använda sig av. Alla rubriker följs automatiskt av ett radbyte och ett avstånd till den efterföljande texten.

Rubrikerna är dock inte centrerade. De har alla lite olika egenskaper och de skrivs som följer:

```
<H1>Rubrik 1</H1>           Ger den största rubriken! SIZE="6", fetstil.  
<H2>Rubrik 2</H2>  
<H3>Rubrik 3</H3>  
<H4>Rubrik 4</H4>  
<H5>Rubrik 5</H5>  
<H6>Rubrik 6</H6>           Ger den minsta rubriken! SIZE="1", fetstil.
```

Det går dock att bestämma justering på rubrikerna (left, center, right):

```
<H3 ALIGN="center">Rubrik 3</H3>
```

Infoga bilder

Infoga bild

Hemsidan blir ofta lite roligare om man lägger in några bilder. För att lägga in en bild skriver man:

```
<IMG SRC="bildnamn.gif">
```

I detta fall måste bilden ligga i samma katalog som hemsidedokumentet. Annars hittar inte webbläsaren bilden. Det brukar ofta bli rätt många bilder och dokument till en hel "site". Då är det bra att skapa underkataloger till sina bilder.

Om bilden ligger i en underkatalog som heter "bilder", skriver du så här:

```
<IMG SRC="bilder/bildnamn.gif">
```

Observera att det skall vara ett "/" och inte ett "\". Annars fungerar det inte på vissa servrar.

- * Skriv gärna alla katalog och bildnamn med små bokstäver. De flesta webbservrarna är känsliga för gemener och versaler. Katalogerna och bilderna måste heta och stavas precis som det står i html-dokumentet.

Andra bildattribut

Om man vill vara "nästan" säker på att layouten bibehålls även om bildvisningen är avstängd i webbläsaren, så bör man lägga till attribut för bredd och höjd på bilden. Då syns ofta en tom ruta i rätt storlek åtminstone. Detta medför även att bildnedladdningen blir en aning snabbare i vissa fall.

Observera att bilden blir den storleken du skriver in. Skriver du fel blir bilden förvrängd.

```
<IMG SRC="bilder/bildnamn.gif" WIDTH="300" HEIGHT="200">
```

Man bör även lägga till en ALT-tag så att de som inte kan eller vill se bilden ändå vet vad det är. Texten syns då inom bildrutan.

```
<IMG SRC="bilder/semester.jpg" ALT="En bild på båten!" WIDTH="300" HEIGHT="200">
```

Ibland kan det behövas lite "luft" mellan bilden och omkringliggande text. Horisontellt eller vertikalt. Eller man kanske vill ha en ram runt sin bild.

```
<IMG SRC="bilder/semester.jpg" ALT="En bild på båten!" WIDTH="300" HEIGHT="200" HSPACE="5" VSPACE="15" BORDER="3">
```

Bildens justering

En bild är som standard alltid justerad till vänster i fönstret och texten "flyter" inte runt bilden automatiskt. Det finns en mängd attribut för att justera bilden i förhållande till texten.

Här är en kort beskrivning av de vanligaste:

<IMG ALIGN="left" SRC="...">	Bilden ligger till vänster och texten flyter runt bilden.
<IMG ALIGN="right" SRC="...">	Bilden ligger till höger och texten flyter runt bilden.
<IMG ALIGN="top" SRC="...">	Texten börjar i bildens överkant. Texten flödar inte.
<IMG ALIGN="middle" SRC="...">	Texten börjar i mitten av bilden. Texten flödar inte.
<IMG ALIGN="bottom" SRC="...">	Texten börjar i bildens underkant.

De två första är bra när man vill ha en text som omger en bild. De tre senare är främst bra att ha vid bildtexter eller beskrivningar.

Dessa attribut kan vara rätt svåra att hantera om man har mycket text. Det är bara att prova sig fram så förstår man bättre hur de fungerar.

Olika bildtyper

I de nya webläsarna kan man visa en hel del bildformat. Här skall vi dock koncentrera oss på de två ledande bildformaten. Jpeg- och gif-bilder. Dessa format fungerar till i princip alla webläsare. Hur är då dessa bildtyper uppbyggda och när borde man använda den enda eller den andra?

JPEG-bilder

- Jpeg-bilder har vanligtvis filändelsen .jpg. Det finns några andra man kan använda, men de bör man undvika om man vill ha maximal kompatibilitet.
- Maximalt antal färger som jpeg-formatet kan visa är 16.8 miljoner. Alltså TrueColor.
- Bilderna kan inte vara genomskinliga. Vilket ofta behövs på hemsidor för att det skall se bra ut.
- Jpeg-bilder är komprimerade. Filstorleken blir relativt liten med i det närmaste bibehållen kvalitet. Komprimeringsgraden går att styra. Man kan variera filstorleken efter behov och tillfälle.
- Formatet bygger på en "förstörande" komprimeringsalgoritm. Bilderna går inte att återställa till originalskick efter att de sparats som jpeg. Förstörandet är dock för det mesta ej synbart om man inte tittar väldigt noga.
- Formatet tillåter progressiv inläsning. Bilden kan då t.ex. läsas in i tre etapper, med först raderna 1, 4, 7... sedan raderna 2, 5, 8... och sist raderna 3, 6, 9... Detta ställer man in när man sparar sin bild i bildbehandlingsprogrammet. Progressiv inläsning är bra att använda på websidor. Man slipper då att vänta tills hela bilden laddats ner innan man kan se vad den föreställer. Och man kan snabbare fortsätta sin "surfning".
- Formatet passar bra till fotografier och stora bilder. Speciellt när det rör sig om många färger. Man bör dock se upp med filstorleken. Filerna blir lätt stora och man måste avväga med komprimeringen.
- Bör ej användas till bilder med få färger eller mycket sträck och figurer. Formatet har en förmåga att lägga till andra nyanser i stora enfärgade partier och att "smeta" ut linjer. Bilderna kan då se lite suddiga ut.

GIF-bilder

- Gif-bilder har alltid filändelsen .gif. Gif finns i flera versioner. Den version som är vanligast och den enda som kan utnyttja alla de funktioner som beskrivs nedan är GIF89a.
- Maximalt antal färger som gif-formatet kan visa är 256 färger.
- Bilderna kan vara genomskinliga. Man bestämmer då när man sparar vilken av färgerna man vill skall vara transparent. Det går givetvis att ha gif-bilder som inte är transparenta.
- Det går att göra animerade gif-bilder. Flera gif-bilder läggs då ihop till en enda i speciella program och visas i den följd och med den tidsfördröjning man har ställt in. Animerade gif-bilder blir lätt rätt stora i filstorlek. Man bör därför antingen göra bilderna små eller endast använda sig av ett fåtal bilder.
- Gif-bilder är också komprimerade. Komprimeringen är dock inte förstörande. Bilden kan alltså redigeras och sparas om flera gånger med bibehållen kvalitet.
- Man kan variera filstorleken efter behov genom att minska eller öka antalet färger. Mindre antal färger ger en mindre filstorlek.
- Detta format tillåter också progressiv inläsning. Bilden kan då läsas in i flera etapper. Man ställer in detta när man sparar sin bild i bildbehandlingsprogrammet.
- Formatet passar bra till logotyper, små bilder och bilder med få färger. Filstorleken blir mycket liten vid små bilder och rätt stor vid stora bilder. Speciellt om bilden har många färger.
- På grund av att gif-bilden kan vara genomskinlig, så är den ofta det enda alternativet vid logotyper, knappar eller andra asymmetriska bilder mot en färgad eller mönstrad bakgrund.
- Bör ej användas till stora bilder med många färger. Speciellt inte till stora fotografier. Fotografier kan bli bra med gif-bilder, om de innehåller få färger. Men filstorleken rusar lätt iväg vid större bilder.

Justering, rad- & styckebytning

Radbyte

Radbyten som du själv gör i ditt dokument kommer inte att synas på hemsidan. Texten kommer att flyta på till dess att du säger till. Eller tills sidbredden är utnyttjad.

För att byta rad på annat ställe använder du BREAK-taggen <BR>:

```
Texten bryts bara vid break-taggen<BR>och inte vid
radbyte.
```

Observera att det är en öppen tag. Ingen sluttag behövs.

Vill man vara säker på att man verkligen har kommit förbi t.ex. en bild när man bryter en rad så kan man använda taggen <BR CLEAR="all">.

Styckebytning

För att lättare se att det rör sig om olika stycken, kan man använda sig av STYCKE-taggen <P>. Den bryter inte bara raden. Den lägger till en blankrad efter också:

```
Här är det första stycket.<P>
Och här är det andra.
```

STYCKE-taggen kan användas både som öppen och som sluten tag:

```
<P>Här är det första stycket.</P>
<P>Och här är det andra.</P>
```

Centrering & högerjustering

All text är som standard vänsterjusterad. Vill man att texten skall vara centrerad så omsluter man texten av CENTER-taggen:

```
<CENTER>Centrerad text</CENTER>
```

CENTER-taggen kan gälla över ett stort område, liksom de allra flesta taggar. Vill man att all text på sidan skall vara centrerad så skriver man starttaggen i början av dokumentet och sluttaggen sist. Fast inom BODY-taggen förstås.

Om texten skall vara högerjusterad så lägger man till ett ALIGN-attribut i STYCKE-taggen:

```
<P ALIGN="right">Högerjusterat stycke</P>
```

Detta fungerar även till centrering och vänsterjustering:

```
<P ALIGN="center">Centrerat stycke</P>
<P ALIGN="left">Vänsterjusterat stycke</P>
```

OBS! Alla justeringar, rad- och styckebytningar fungerar givetvis på andra objekt än text.

```
<P ALIGN="center"><IMG SRC="bild.jpg"></P>
```

Tabeller & layout

TABLE, TR, TD & TH

Som ni säkert har förstått så är HTML inte det lättaste att hantera när det gäller layout. Man kan inte riktigt få bilden eller texten där man vill ha den. Det är där tabellerna kommer in. Idag kan man nästan inte hitta en hemsida där tabeller inte har använts. Det är helt enkelt det bästa sättet att placera saker på rätt plats.

Tabellerna består av rader och kolumner i det antal du skriver in. Tabellen, en viss rad eller en viss kolumn kan ha en fast bredd eller höjd i punkter eller en relativ bredd eller höjd i procent. Alla celler kan ha olika justeringsattribut eller bakgrundsfärg.

Tabellerna börjar och slutar alltid med en `TABLE`-tag, varje rad i tabellen börjar och slutar alltid med en `TR`-tag (`Table Row`). Inom varje rad kan man ha valfritt antal celler `TD` (`Table Data`), som bildar kolumner

```
<TABLE>
<TR>
<TD>Rad 1 Cell 1</TD><TD>Rad 1 Cell 2</TD>
</TR>
<TR>
<TD>Rad 2 Cell 1</TD><TD>Rad 2 Cell 2</TD>
</TR>
</TABLE>
```

Resultatet av denna tabell kanske inte är så fint. Med det förklarar grundprincipen.

Vanligtvis brukar man skriva med olika indrag för rader och celler för lättare överblick. Man brukar också skriva en cell per rad för att lättare hålla reda på antal och ordning. (se nästa exempel)

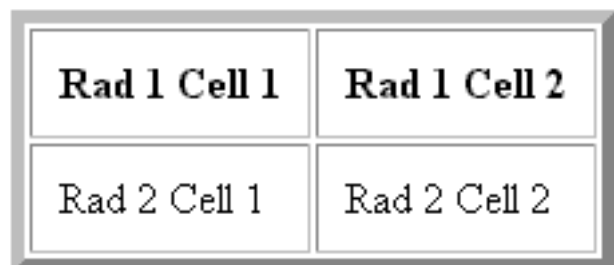
Om man vill kan man skriva `TH` (`Table Heading`) istället för `TD`. Då blir all text i cellen centrerad och skriven med fetstil, som en kolumn- eller radrubrik.

Border, cellspacing & cellpadding

Det finns en mängd attribut som hänger ihop med tabeller rader och celler exempelvis `BORDER`, `CELLSPACING` och `CELLPADDING`. `BORDER` bestämmer hur stor ram det skall vara i ytterkanten. `CELLSPACING` bestämmer hur stort avstånd det skall vara mellan cellerna och `CELLPADDING` bestämmer avståndet från texten eller objektet i cellen till dess ytterkant. Alla värden är i antal punkter

Attributen skrivs i `TABLE`-taggen som följer

```
<TABLE BORDER="5" CELLSPACING="2" CELLPADDING="10">
<TR>
  <TH>Rad 1 Cell 1</TH>
  <TH>Rad 1 Cell 2</TH>
</TR>
<TR>
  <TD>Rad 2 Cell 1</TD>
  <TD>Rad 2 Cell 2</TD>
</TR>
</TABLE>
```


Rad 1 Cell 1	Rad 1 Cell 2
Rad 2 Cell 1	Rad 2 Cell 2

Vill man inte ha någon ram eller mellanrum så sätter man alla värden till noll.

Bredd & höjd

Bredden och höjden på tabellen och cellerna går att ställa in i antal punkter eller i antal procent av det tillgängliga utrymmet. Som standard blir tabellen så liten som möjligt. Skriver du en rad text i en tabell så blir den bara en rad hög. Läger du in två bilder på vardera 100 punkters bredd så blir tabellen 200 punkter bred.

Det går inte att "tvinga" ner storleken på en tabell eller cell. Den gör alltid plats för det som behövs. Däremot kan man se till att tabellen blir större än den egentligen skulle ha varit.

Värdena ställer man in med samma attribut som användes på bilderna, WIDTH och HEIGHT. De kan användas på `TABLE`, `TD` och `TH`.

```
<TABLE WIDTH="95%" HEIGHT="150" BORDER="5" CELLSPACING="2" CELLSPACING="10">
<TR>
  <TH WIDTH="150" HEIGHT="30%">Rad 1 kolumn 1</TH>
  <TH>Rad 1 kolumn 2</TH>
</TR>
<TR>
  <TD>Rad 2 kolumn 1</TD>
  <TD>Rad 2 kolumn 2</TD>
</TR>
</TABLE>
```

Om man ställer in bredden och höjden på en cell så blir höjden lika på alla celler i den raden och bredden lika på alla celler i den kolumnen. Man behöver alltså inte skriva in värden i alla celler.

Justering & bakgrundsfärg

Alla celler och rader kan som sagt justeras individuellt. Detta görs med `ALIGN` och `VALIGN`-taggen. `Align` bestämmer hur texten eller objekten skall justeras i sidled och `valign` i höjdlid.

`Align`-taggen kan ha värdena `left`, `right` eller `center`. Alltså vänster- eller högerjusterat eller centrerat. `Valign`-taggen kan ha värdena `top`, `bottom` eller `middle`. Alltså justerat mot toppen, botten eller mitt på i höjdlid. Standard är på `TR` och `TD`, `left` och `middle`. På `TH` är det `center` och `middle`.

Cellerna och raderna kan även ha en valfri bakgrundsfärg. Som standard är de genomskinliga. Bakgrundsfärgen anges precis som den i `BODY`-taggen, med `BGCOLOR`.

```
<TABLE WIDTH="350" HEIGHT="100" BORDER="0" CELLSPACING="2" CELLSPACING="1">
<TR BGCOLOR="#FF7777">
  <TH WIDTH="150" HEIGHT="40%" ALIGN="left">Tabell</TH>
  <TH>Rubrik kolumn 2</TH>
  <TH>Rubrik kolumn 3</TH>
</TR>
<TR VALIGN="bottom">
  <TH BGCOLOR="#FF7777">
    Radrubrik nere</TH>
  <TD BGCOLOR="#AAAADD" ALIGN="right" VALIGN="bottom">
    Höger Nere</TD>
  <TD BGCOLOR="#AAAADD" ALIGN="center" VALIGN="top">
    Center uppe</TD>
</TR>
</TABLE>
```

Tabell	Rubrik kolumn 2	Rubrik kolumn 3
Radrubrik nere	Höger Nere	Center uppe

Rad- & kolumnspann

Det går att slå ihop flera celler till en, antingen radvis eller kolumnvis. Detta är bra när man skall placera ut sina objekt på skärmen på rätt ställe. När man vill slå ihop celler på en rad använder man ROWSPAN-taggen och i en kolumn således COLSPAN-taggen. Det går även att kombinera dessa två.

Det är viktigt att tänka på antalet celler i rader och kolumner när man använder dessa taggar. Det måste gå jämt ut annars ser det inte klokt ut, eller också fungerar det inte alls.

```
<TABLE WIDTH="300" HEIGHT="150" BORDER="5" CELLSPACING="3" CELLPADDING="5">
<TR>
  <TH COLSPAN="3">Uppe över hela</TH>
</TR>
<TR>
  <TD ROWSPAN="2">Vänster</TD>
  <TD>Mittersta rutan</TD>
  <TD ROWSPAN="2">Höger</TD>
</TR>
<TR>
  <TD>Ensam på 3:e raden</TD>
</TR>
</TABLE>
```

Uppe över hela		
Vänster	Mittersta rutan	Höger
	Ensam på 3:e raden	

Ett annat exempel:

```
<TABLE WIDTH="600" HEIGHT="200" BORDER="4" CELLSPACING="4" CELLPADDING="5">
<TR>
  <TD ROWSPAN="3">Rad 1-3, Kol 1</TD>
  <TD COLSPAN="3">Rad 1, Kol 2-4</TD>
</TR>
<TR>
  <TD>Rad 2, Kol 2</TD>
  <TD ROWSPAN="2">Rad 2-3, Kol 3</TD>
  <TD>Rad 2, Kol 4</TD>
</TR>
<TR>
  <TD>Rad 3, Kol 2</TD>
  <TD>Rad 3, Kol 4</TD>
</TR>
<TR>
  <TD COLSPAN="4">Rad 4, Kol 1-4</TD>
</TR>
</TABLE>
```

Rad 1-3, Kol 1	Rad 1, Kol 2-4		
	Rad 2, Kol 2	Rad 2-3, Kol 3	Rad 2, Kol 4
	Rad 3, Kol 2		Rad 3, Kol 4
Rad 4, Kol 1-4			

Tips för tabeller

- Observera att formatering av text i en tabell måste göras i varje enskild cell. Om t.ex. en font-tag omsluter tabellen så gäller inte denna för innehållet i tabellen.

- Det går att lägga tabeller i andra tabeller

```
<TABLE WIDTH="600" BORDER="0" CELLSPACING="0" CELLPADDING="0">
<TR>
  <TD>

  <TABLE WIDTH="200" BORDER="0" CELLSPACING="2" CELLPADDING="0">
  <TR>
    <TD>
      <IMG SRC="bild.gif"></TD>
  </TR>
</TABLE>

</TD>
</TR>
</TABLE>
```

- Med tabeller kan man dela av fönstret i t.ex. en länkdell och en dokumentdel.

```
<TABLE WIDTH="100%" BORDER="0" CELLSPACING="2" CELLPADDING="0">
<TR>
  <TD WIDTH="150" ALIGN="center" VALIGN="top">
  Länk 1<BR>
  Länk 2</TD>

  <TD ALIGN="left" VALIGN="top">
  Resten av dokumentet</TD>
</TR>
</TABLE>
```

- Man kan använda en tabellrad eller kolumn som en färgad linje som alltid är lika bred/hög som texten eller bilden. " " betyder hårt mellanslag. Man bör inte lämna en cell tom om det skall fungera överallt. (se övriga taggar/specialtecken)

```
<CENTER>
<TABLE WIDTH="100" BORDER="0" CELLSPACING="0" CELLPADDING="5">
<TR>
  <TD WIDTH="5" BGCOLOR="#FF0000">
  <FONT SIZE="1">&nbsp;</FONT></TD>

  <TD ALIGN="left" VALIGN="top">
  <FONT SIZE="5">Texten till höger om det röda strecket</FONT></TD>
</TR>
</TABLE></CENTER>
```

Länkar

Den största fördelen, och hela idén med World Wide Web, är ju att sidorna är hoplänkade med varandra. Det skulle väl inte vara så roligt om man inte kunde komma vidare någonstans utan att kunna den exakta adressen.

Med hjälp av länkarna kan vilken sida, fil eller e-postadress som helst i hela världen bli åtkomlig på ett ögonblick med bara ett musklick. Länkar kallas "Anchor", ankare, i HTML. Taggen som används är <A>, med dess sluttagg </A>. Starttaggen har dock för det mesta ett attribut som heter HREF eller NAME.

Till andra websidor

För att länka till en annan hemsida på WWW skriver man så här:

```
<A HREF="http://www.ullberg.net/html-skola/">HTML-skola</A>
```

Det som står mellan taggarna är det som blir klickbart på sidan. Kan även vara en bild.

Observera att man inte behöver ange själva hemsidedokumentets namn exakt, utan det räcker med katalognamn. Startsidan startas automatiskt av webservern. (läs mer under *Lägga ut hemsidan på Internet*). Man måste ha med http:// om det är en extern länk, annars vet inte browsern vilket protokoll den skall använda. Det betyder att browsern skall använda *Hypertext Transfer Protocol*. Går länken till en fil på en filserver så använder man exempelvis protokollet *ftp://File Transfer Protocol*, istället.

Skall länken gå till en av sina egna sidor så kan man använda relativa länkar om man vill, precis som man gjorde på bilderna. Det går dock även bra att skriva hela adressen.

```
<A HREF="underkatalog/sidan2.htm">Nästa sida!</A>
```

Ligger sidan istället i katalogen över i hierarkin så skriver man:

```
<A HREF="../sidan1.htm">Tillbaka igen!</A>
```

Till e-postadresser

När länken går till en e-postadress så medför det att användarens e-postprogram öppnas och att den länkade adressen automatiskt står som mottagare i ett nytt meddelande.

Man skriver t.ex. så här:

```
<A HREF="mailto:tommy@ullberg.net">Mail Till Mig</A>
```

Interna länkar

Man kan, genom att namnge t.ex. en bild eller en rubrik, skapa länkar för interna hopp på sidan.

```
<A NAME="sidans_topp"><H3>RUBRIK ÖVERST PÅ SIDAN</H3></A>
```

...

```
<A HREF="#sidans_topp">Tillbaka till sidans topp!</A>
```

Om man vill länka till ett namngivet objekt på en annan sida så skriver man:

```
<A HREF="sidan.htm#namn">Länk</A>
```

Till samma eller nytt fönster

Har man en länk till en annan sida i sitt dokument så kan man välja hur den skall öppnas med attributet TARGET. Antingen i det aktuella fönstret:

```
<A HREF="sida.htm" TARGET="_top">Öppna sidan i detta fönster</A>
```

(Standard, behöver inte skrivas om man inte använder "frames". Se detta avsnitt).

I ett nytt fönster:

```
<A HREF="sida.htm" TARGET="_blank">Öppna sidan i ett nytt fönster</A>
```

Man bör dock inte använda detta så ofta, då det kan vara enerverande när man sitter och "surfar" att det öppnas nya fönster hela tiden. Man kan ju faktiskt välja det själv i sin webbläsare.

Listor

Punktlista

För att infoga en punktlista (Unordered List) i sitt dokument skriver man:

```
<UL>
<LI>Listelement 1
<LI>Listelement 2
<LI>Listelement 3
<LI>...
</UL>
```

Numrerade listor

Om man vill ha listan numrerad (Ordered List):

```
<OL TYPE="1">
<LI>Listelement 1
<LI>Listelement 2
<LI>Listelement 3
<LI>...
</OL>
```

Den numrerade listtypen kan ändras till:

```
TYPE="A" eller "a," för stora eller små bokstäver (A, B, C, D, E...)(a, b, c, d, e...)
TYPE="I" eller "i," för stora eller små romerska siffror (I, II, III, IV...)(i, ii, iii, iv v ...)
```

Andra användbara taggar

Horisontell linje, <HR>

För att infoga en horisontell linje (Horizontal Rule) skriver man:

```
<HR>
```

Det går att justera den på olika sätt. Bl.a.:

```
<HR WIDTH="95%" SIZE="4" ALIGN="right">
```

Hårt mellanslag,

HTML tar inte hänsyn till mellanslag i början av en mening, eller fler än ett mitt i en. Då kan man använda   ; Bra till förstaradsindrag, utfyllnad eller om man bara behöver justera något en aning. Större avstånd ju större font. (är ett specialtecken. Se mer under: Specialtecken-stycket)

```
&nbsp; &nbsp; &nbsp; Indrag med tre tecken på första raden.
```

Styckecitat, <BLOCKQUOTE>

Används om man tillfälligt eller ständigt vill ha ett vänsterindrag i sin text:

```
<BLOCKQUOTE>Texten som blir indragen</BLOCKQUOTE>
```

Förformaterad text, <PRE>

Om man har mycket text i korta meningar och med många radbrytningar så kan man använda sig av PRE-taggen. Då byter texten rad när det finns ett radbyte och alla mellanslag och tabbar finns med. Observera att texten inte byter rad när fönsterytan är slut. Använd bara korta meningar. Texten skrivs med en monospace font.

```
<PRE>  text text
      text text
      text text</PRE>
```

Detta ger indrag med ett tabavstånd på samtliga rader

Teleprinter text, <TT>

Gör att fonten blir monospace, dvs. alla tecken blir lika breda. Liknande den jag använder till koderna, Courier New

```
<TT>Skrivmaskintext</TT>
```

Upphöjd- <SUP> & nersänkt text <SUB>

Används vid fotnoter, index m.m.

```
Det fanns 50 m<SUP>3</SUP> vatten (H<SUB>2</SUB>O) i poolen.
```

Kommentarer, <!-- -->

Det kan vara bra att dela upp sina dokument med lite kommentarer här och där för att lättare kunna redigera och ändra i sina dokument vid uppdateringar

```
<!-- HÄR BÖRJAR DETTA AVSNITT -->
```

Det måste alltid minst vara två bindestreck i början och i slutet, men det kan vara fler. Mellan dessa taggar bortser webbläsaren från allt som står. Alltså även HTML-taggar (bra om man tillfälligt vill ta bort någonting).

Specialtecken

Det finns många tecken som inte alla webläsare förstår. Ex. förstår inte utländska läsare å, ä eller ö. För maximal kompatibilitet bör man då omvandla dessa till andra koder. Detta görs ofta automatiskt av Web-editorerna. Listan över specialtecken är lång, men här kommer ett utdrag av de viktigaste: (det skall inte vara några < eller > runt dessa)

Tecken	Byts mot
å	&aring;
Å	&Aring;
ä	&auml;
Ä	&Auml;
ö	&ouml;
Ö	&Ouml;
é	&eacute;
&	&amp;
©	&copy;
®	&reg;
™	^{TM} (Det finns ingen kod för denna)
"	&quot;
<	&lt;
>	&gt;
	  (Hårt mellanslag)

Meta-taggar

Meta-taggar kan man bland annat använda för att infoga sökord för sökmotorerna eller beskrivningar som visas när sidan är hittad av en sådan. Detta är ett öppet, eller tomt, element. Det finns alltså ingen sluttag. Meta-taggar skrivs alltid mellan HEAD-taggar.

Det finns tre attribut till Meta-taggen. "Name" eller "http-equiv" beskriver egenskapen och "content" specificerar värdet.

Vill du lägga till sökord och en beskrivning för sökmotorerna till din hemsida så skriver du t.ex. så här:

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE> <TITLE>

<META NAME="keywords" CONTENT="html,skola,html-skola">
<META NAME="description" CONTENT="Välkommen att titta in till HTML-skolan!">

</HEAD>
```

Man kan göra så att sidan automatiskt hoppar till en annan sida efter ett visst antal sekunder om man vill med:

```
<META HTTP-EQUIV="Refresh" CONTENT="15; URL=http://www.domain.se/sidan.htm">
```

Det går att använda relativa länkar också. Alltså bara skriva "sidan.htm".

Om man inte vill att sökmotorerna skall skicka sina "indexeringsrobotar" på just den sidan, så kan man skriva så här:

```
<META NAME="robots" CONTENT="noindex,nofollow">
```

Frames

Introduktion

Det har ju blivit mycket populärt att dela in websidorna i olika fönster. Därmed kan man alltid ha kvar en länkmeny eller motsvarande, på skärmen. Varje fönster på skärmen består vid en sådan delning av ett eget dokument. En "hemsida" kan alltså bestå av ett flertal sidor.

För att dela in skärmen använder man sig av taggen `FRAMESET`. Varje delning, antingen i rader eller i kolumner, beskrivs i denna tag. Man måste sedan tala om vad sidan heter. Det gör man i `FRAME`-taggen. Dessa taggar skriver man för ovanlighetens skull efter `HEAD`-, men innan `BODY`-taggen. Detta för att vissa webbläsare inte kan hantera frames och de har därmed kvar sin `BODY`-tag. Den skall man dock sätta inom en `NOFRAMES`-tag, för att inte dokumentet skall misstolkas av frameskompatibla webbläsare. Det som står inom `NOFRAMES`-taggen är alltså det som syns i fönstret om webbläsaren inte kan hantera frames.

```
<HTML>
<HEAD><TITLE></TITLE>
</HEAD>
<FRAMESET...>
  <FRAME...>
</FRAMESET>
<NOFRAMES>
<BODY>
Eftersom din webbläsare inte kan hantera frames<BR>
så får du hoppa till min <A HREF="meny.htm">huvudmeny</A> direkt.
</BODY>
</NOFRAMES>
</HTML>
```

Enkel delning

Vill man dela fönstret en gång i kolumner, för att exempelvis ha en länkmeny på vänsterkanten, då skriver man så här:

```
<FRAMESET COLS="150,*">
  <FRAME SRC="links.htm" NAME="left">
  <FRAME SRC="main.htm" NAME="right">
</FRAMESET>
```

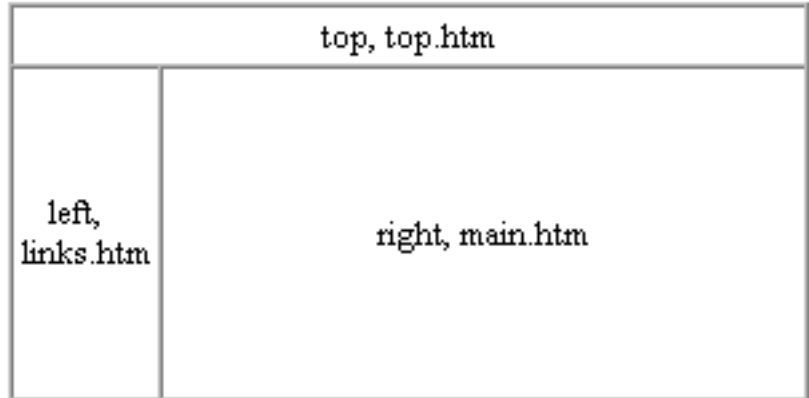
Nu blir alltså fönstret delat i kolumner (`COLS`), där den vänstra kolumnen är 150 punkter bred, och den högra fyller ut resten (*) av skärmbilden. Vill man dela i rader så skriver man således `ROWS` istället. Det går även att använda sig av procenttal för att dela av fönstren ex: "10%,80%,10%". Det brukar dock vara bra att ha en länkmeny i en fast storlek. Observera att man måste ange namn på alla fönster. Detta för att man skall kunna styra sina länkar till rätt fönster. Om man trycker på en länk i länkfönstret så vill man kanske att den länken skall öppnas i huvudfönstret och inte i länkfönstret som hade varit standard. Mer om detta senare.

Dela på flera håll

Vill man dela in sitt dokument i tre fönster En rad uppe över hela, en länkmeny till vänster och ett huvudfönster, så får man lägga till ännu ett "FRAMESET".

```
<FRAMESET ROWS="80,*">
  <FRAME SRC="top.htm" NAME="top">

  <FRAMESET COLS="150,*">
    <FRAME SRC="links.htm" NAME="left">
    <FRAME SRC="main.htm" NAME="right">
  </FRAMESET>
</FRAMESET>
```


Ytterligare ett exempel:

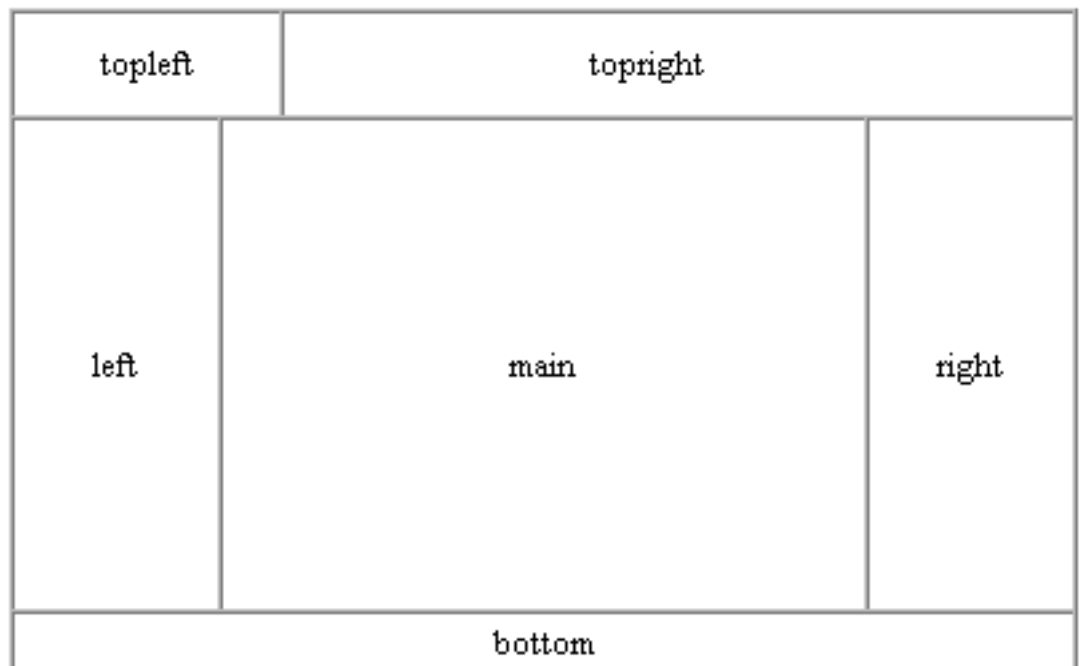
```
<FRAMESET ROWS="80*,50">

  <FRAMESET COLS="120,*">
    <FRAME SRC="topleft.htm" NAME="topleft">
    <FRAME SRC="topright.htm" NAME="topright">
  </FRAMESET>

  <FRAMESET COLS="100*,100">
    <FRAME SRC="left.htm" NAME="left">
    <FRAME SRC="main.htm" NAME="main">
    <FRAME SRC="right.htm" NAME="right">
  </FRAMESET>

  <FRAME SRC="bottom.htm" NAME="bottom">

</FRAMESET>
```


Andra attribut

Som vanligt finns det en massa attribut att ställa in om man vill vara säker på att det skall se bra ut i de olika webbläsarna. I frameset-taggen ställer man in om man vill ha ramar runt sina fönster eller om det skall vara mellanrum mellan fönstren. Alla värden är i punkter eller "yes", "no".

```
<FRAMESET COLS="120,*" BORDER="0" FRAMEBORDER="no" FRAMESPACING="0">
```

I frame-taggen ställer man sedan in om man vill ha några yttermarginaler (i punkter) på sina delsidor om de skall ha rullningslistor (yes, no, auto) när det behövs och om det skall vara möjligt att ändra dess storlek. Resize är standard om det finns ramar runt fönstren. Noresize om det inte finns ramar

```
<FRAME SRC="main.htm" NAME="main" MARGINHEIGHT="0" MARGINWIDTH="10" SCROLLING="auto" NORESIZE>
```

Tänk på att texten måste få plats i fönstret vid olika skärmupplösningar om du har satt scrolling="no". Det bör man inte göra om man använder procentsatser i framedelningen. Men det är dock bra när man t.ex. lägger in en logo i ett fönster med fast bredd eller höjd.

Länka mellan fönstren

För att det dokument man vill öppna skall öppnas på rätt plats bland sina delade fönster så angav man ju ett namn på varje. Namnet använder man sedan i sin länk, tillsammans med TARGET-taggen, för att styra det berörda dokument till rätt plats. Använder man inte target så öppnas alltid dokumentet i det fönster där länken fanns.

```
<A HREF="sida.htm" TARGET="fönsternamn">Öppna sidan</A>
```

Om länken skall öppnas i det fönster där länken finns så är det bättre om man inte anger någon target. Därmed fungerar länkarna på ett riktigt sätt även om någon "kör" i noframes-läge.

Det finns vissa standard-target som man måste eller åtminstone bör använda sig av. Några av dessa togs upp under länkavsnittet. Vill man komma ur framesläget, alltså öppna en annan sida helt utan frames, så kan man använda sig av två olika targetvärden: target="_top" eller target="_parent".

Den första tar bort alla frames från skärmen och öppnar dokumentet. Det är den som är vanligast. Den andra går upp en nivå i framehierarkin och öppnar sedan dokumentet, vilket betyder samma sak för det mesta. Men om man öppnar ett framesdokument i en frameruta och sedan vill öppna ett annat noframes-dokument i samma frameruta från detta dokument så fungerar bara denna. (Ni hängde väl med?)

Vidare finns det target="_blank" och target="_self". Blank öppnar ett nytt webbläsfönster för det länkade dokumentet. Self betyder helt enkelt att sidan skall öppnas i samma ruta som länken är i. Alltså det som redan är standard.

Kom ihåg att länka med target="_top" om du har externa länkar på din sida. Det ser ju inte så snyggt ut om t.ex. Microsofts sidor öppas inne i din frame. Det kan även vara "lite" störande för den som surfar

Tips & tricks

- Det bästa sättet att lära sig hur HTML fungerar är att titta på koden till de sidor man tycker är snygga. Då kan man lära sig nya koder eller bara få lite designtips. Koden får du fram genom att välja VISA – KÄLLA, VISA - HTML, VIEW – SOURCE eller något liknande.
- Skriv alla dina filnamn med max 8 bokstäver så försäkrar du dig om att de kan läsas under alla plattformar. Det är också bra att bara använda "Engelska" bokstäver (A-Z) och siffror.
- Skriv och spara även alla fil- och katalognamn med små bokstäver. Finns det någon som helst variation mellan det verkliga namnet och namnet i dokumentet så fungerar det för det mesta inte på webservern.
- Kom ihåg att byta ut alla "\" mot "/" i länkar och bildkällor om du inte skrivit så från början, annars fungerar det inte heller.
- -"Less is more!" kan man säga om webben. Text på en hemsida är mycket svårare att ta till sig än text i t.ex. en tidning. Man bör alltså inte skriva alltför långa stycken om man vill att det skall vara lättläst. Skall du ändå lägga ut mycket text så är det bra om det inte är för breda rader. Det kan man exempelvis göra genom att lägga texten i en tabell med begränsad storlek. Se också till att det finns mycket "luft" runt text och bilder. Det underlättar läsbarheten och gör att folk får en bättre överblick.
- Filstorleken på alla bilder till en sida bör inte vara alltför stor. Det är inte bra att t.ex. lägga in tio stora fotografier på en sida, de skulle ta en evighet att ladda in. Då är det bättre att skapa så kallade thumbnails, små miniatyrbilder av de stora, och lägga in dessa som länkar till de stora. Varje megabyte i sammanlagd filstorlek tar ca. 6 minuter!!! att ladda ner från nätet med ett 28,8 modem. En normal maxstorlek för alla bilder till en sida (inkl. bakgrund) kan anses vara runt 50-100 kB. Helst så liten som möjligt! Alla bilder på min startsida är i dagsläget 70 kB tillsammans, trots att den är uppbyggd av 39 bilder (oj då!!!). Jag har dock ingen bild som är mer än drygt 8 kB. Mitt "webhotell", som ligger i USA, har dock inte norra Amerikas snabbaste server kan man säga. Så mina sidor kan vara rätt sega ändå ... och det måste man ju också tänka på när man försöker komprimera bilder. HTML-skolans bilder är lite värre, 92,2 kB (måste jag fixa!!!). Men då är det bara startsidan som är "tung", sedan kommer det inte till så mycket mer. Efterföljande sidor laddas på några sekunder.

Lägga ut hemsidan på Internet

Innan uppkoppling

För att få ut hemsidan på WWW så använder man sig vanligtvis av ett FTP-program. I de flesta HTML-editorerna brukar det finnas möjlighet att ladda upp sidorna direkt från programmet. Självt tycker jag inte att jag har någon kontroll över vad som händer när man använder denna funktion, då programmen ofta har ett knapphändigt gränssnitt som inte visar vad det gör

Det FTP-program som är vanligast i Windowsmiljö är utan tvekan WS_FTP. Det är helt gratis "light" version för privatpersoner och finns för nedladdning på <http://www.wipswitch.com/>. Det brukar även finnas med på datortidningarnas cd-skivor

Innan du kan koppla upp dig mot din webserver så måste du skaffa fram din kontoinformation från din Internet-leverantör. Dessa får den automatiskt när de skaffar abonnemanget. Andra måste registrera sig själva (exempelvis Tele2 på <http://home.swipnet.se/>). Läs på din leverantörs hemsida.

Den information du behöver är *användarnamn, lösenord och servernamn/URL* (Internetadressen). Dessa uppgifter är för det mesta inte samma som de som används till e-posten. Hos Tele2 får man dessa uppgifter (mina gamla uppg.):

```
Följande är kopplat till kontot s-233438.
```

```
Servernamn för personliga hemsidor (hostname): home3.swipnet.se
```

```
Användarid för personliga hemsidor (username): w-36085
```

```
Lösenord för personliga hemsidor (password): ██████████
```

```
Din URL blir: http://hostname/~username
```

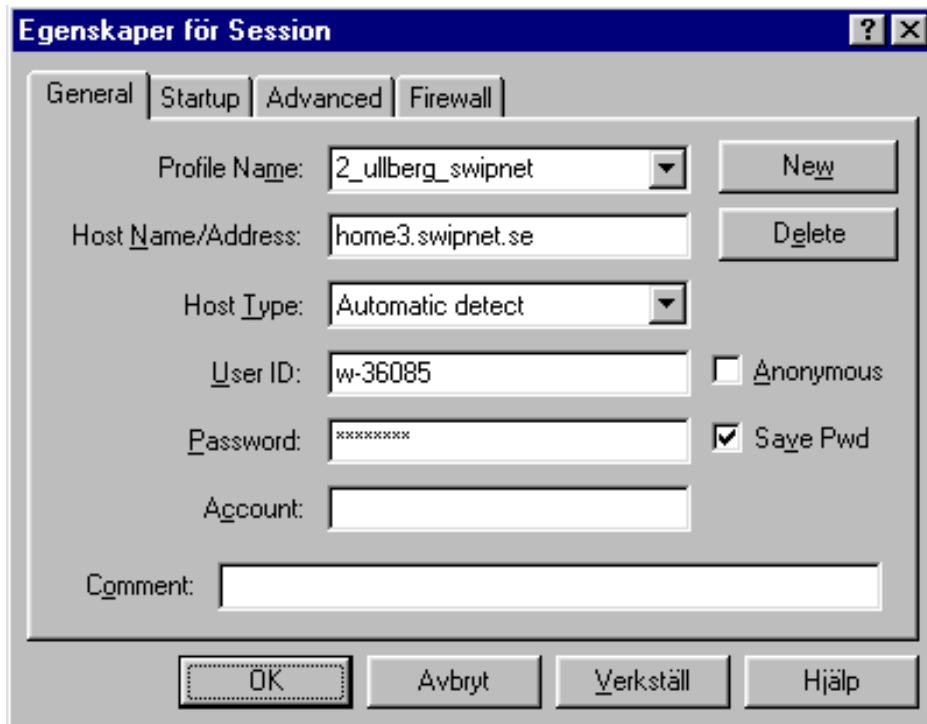
```
Skriv upp dessa abonnemangsuppgifter och spara dem på ett säkert ställe så att du kan ta fram dem i framtiden om du skulle ha glömt bort dem.
```

Innan man kopplar upp sig så är det bra om man kontrollerar att alla fil- och bildnamn är skrivna med "samma sorts bokstäver", alltså helst med bara små bokstäver. Kontrollera också att filnamnen är skrivna på samma sätt i dokumenten. Glöm inte att ändra "\" till "/" i alla länkar och bildkällor om du inte har skrivit rätt från början. Det fungerar på den egna datorn, men inte när dokumenten kommer upp på webservern för det mesta.

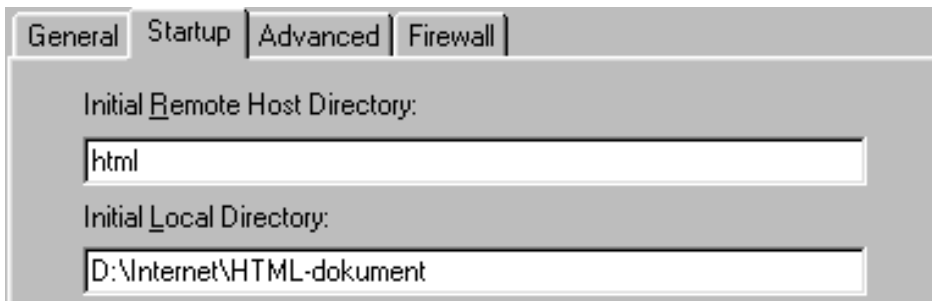
De html-dokument som skall öppnas automatiskt i en katalog på WWW (exempelvis din hemsida, måste alltid heta index.htm eller index.html (några få servrar använder default.htm). Exempelvis heter sidan som öppnas när man trycker på länken <http://www.ullberg.net/html-skola/> inte html-skola.html utan index.html. Men sidan ligger i underkatalogen html-skola. Man behöver inte ha en sida som öppnas automatiskt i katalogerna, men har man inte det så måste man ange dokumentets namn (med filändelse) i länken också.

Koppla upp sig med WS_FTP

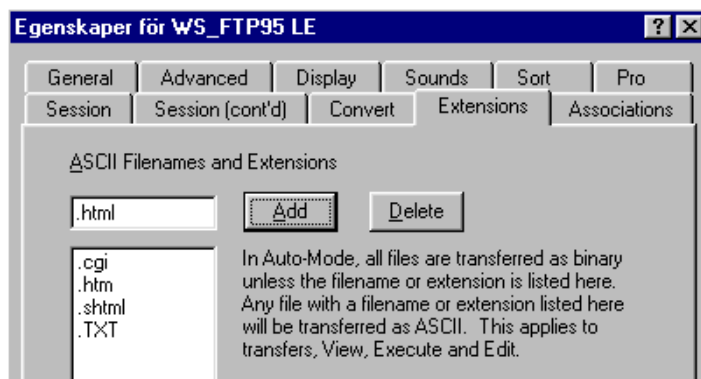
När man öppnar WS_FTP så måste man knappa in kontouppgifterna i fönstret som öppnas automatiskt (ligger under *Connec*ännars):

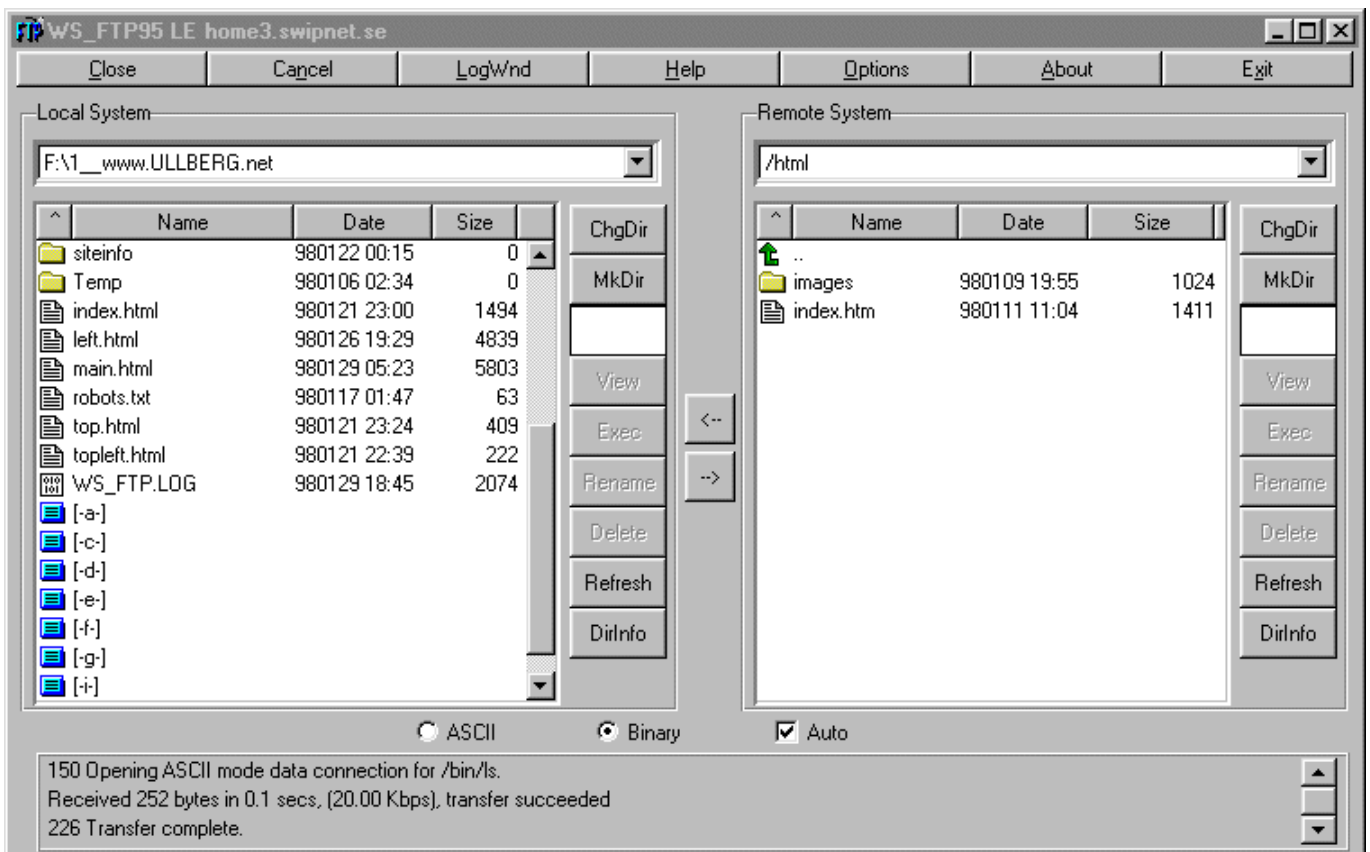
Det är bara att välja *ve* och skriva in uppgifterna. Under Profile Name skriver du vad du vill kalla din uppkoppling (valfritt namn). De andra är bara att skriva av från dina uppgifter! startup-mappen kan man ställa in vilka kataloger som skall öppnas vid uppkoppling om man vill:

Ytterligare en sak är viktig att ställa in innan man kopplar upp sig. Vilken sorts överföring det skall vara, *ASCII* (rentext) eller *Binary* (ettor och nollor). Alla HTML-dokument eller andra rena textfiler (*.txt, *.cgi m.m) skall föras över som ASCII och allt annat som Binära filer (bilder/ljud, formaterade ordbehandlingsdokument m.m). Man bör alltid ha Auto och Binary markerade. Då skickas alla filer som binära förutom de som har de filändelser som står under *Extension* på *Option* smenyn. Där går det att ställa in vilka filer (filändelser) som skall skickas som ASCII:

När du har kommit så här långt så kan du koppla upp dig mot Internet med din vanliga fjärranslutning (det finns ingen inbyggt i WS_FTP). Sedan är det bara att trycka på **O** i WS_FTP så kopplas du upp:

Nu är det bara att markera filer till vänster och trycka på **ögerpil** -> så "hoppa" filerna över till servern.

Det går att skicka hela katalogstrukturer med en gång. Om man vill skicka alla filerna i de berörda katalogerna förstås. Annars skapar man nya kataloger genom att trycka på **MkDir** i det högra verktygsfältet. Sedan öppnar man den berörda katalogen både i din dator och på servern, markerar filerna och trycker **ögerpil**.

För att gå ett steg uppåt i katalogstrukturen så dubbelklickar man på den gröna uppåtpilen. Mapparna öppnas också med ett dubbelklick (rätt likt Utforskaren eller Filhanteraren eller hur?).

När man är färdig med filöverföringen så är det bara att trycka på **C / o s** och **E x i t**. Men först kontrollerar man naturligtvis att hemsidan fungerar i webbläsaren. Att alla bilder är med och att länkarna fungerar m.m.

Lycka till med hemsideskapandet!

- Tommy Ullberg -